

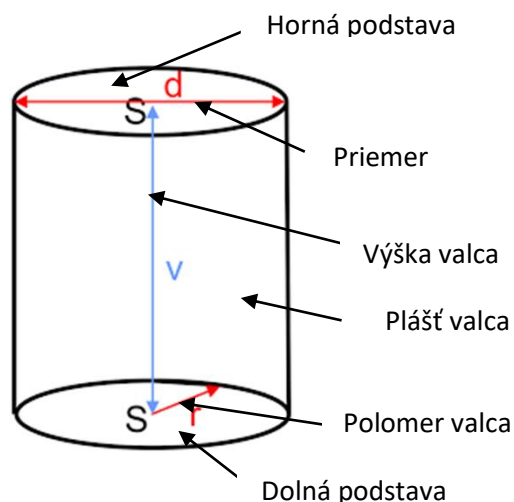
Valec – jeho sieť, objem a povrch - MAT 9. ročník

Valec

- priestorový geometrický útvar
- vznikne otáčaním obdĺžnika alebo štvorca okolo jednej jeho strany

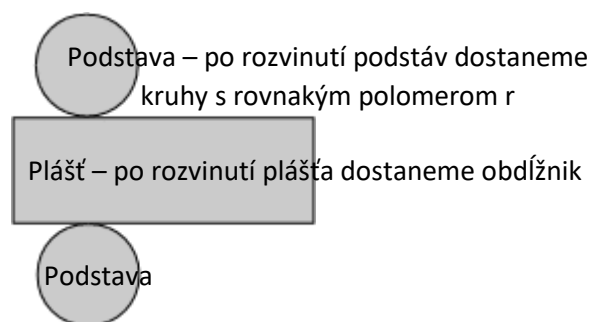
Časti valca:

- **dve podstavy:** horná a dolná podstava, ktoré tvoria kruhy s rovnakým polomerom r
- **plášť:** obdĺžnik, ktorého jedna strana je **obvod** podstavy a druhá je **výška** valca
- výška valca v : spája stredy podstavných rovín,
: vzdialenosť obidvoch podstáv od seba

Sieť valca

- do roviny rozvinuté obe podstavy a plášť

Objem valca

- vypočítame tak, že obsah podstavy valca vynásobíme jeho výškou. (Každý valec má podstavu tvaru kruhu).

$$V = \pi \cdot r^2 \cdot v$$

Úloha 1:

Vypočítaj objem valca, ktorého polomer $r = 5$ cm a výška valca je 10 cm.

$r = 5$ cm - polomer podstavy

$v = 10$ cm - výška valca

$$V = ? \text{ cm}^3$$

$$V = \pi \cdot r^2 \cdot v$$

$$V = 3,14 \cdot 5^2 \cdot 10$$

$$V = 785 \text{ cm}^3$$

Objem valca je 785 cm³

Úloha 2:

Vypočítaj objem valca, ktorého priemer $d = 9$ cm a výška valca je 12 cm.

$d = 9$ cm $\rightarrow r = 9 : 2 = 4,5$ cm

$v = 12$ cm – výška valca

$$V = ? \text{ cm}^3$$

$$V = \pi \cdot r^2 \cdot v$$

$$V = 3,14 \cdot 4,5^2 \cdot 12$$

$$V = 763,02 \text{ cm}^3$$

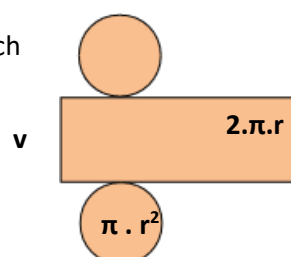
Objem valca je 763,02 cm³

Povrch valca

Povrch S rotačného valca vypočítame tak, že **sčítame obsahy** oboch **podstáv** S_p a S_p a **obsah plášťa** S_{pl} .

$$S = 2 \cdot S_p + S_{pl}$$

$$S = 2 \cdot \pi \cdot r^2 + 2 \cdot \pi \cdot r \cdot v$$

Úloha 3: Vypočítaj povrch valca, ktorého polomer $r = 5$ cm a výška valca je 10 cm.

$r = 5$ cm – polomer podstavy

$v = 10$ cm – výška valca

$S = ? \text{ cm}^2$

$$S = 2 \cdot \pi \cdot r^2 + 2 \cdot \pi \cdot r \cdot v$$

$$S = 2 \cdot 3,14 \cdot 5^2 + 2 \cdot 3,14 \cdot 5 \cdot 10$$

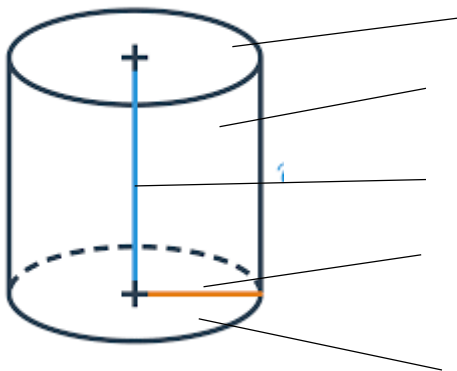
$$S = 157 + 314$$

$$S = 471 \text{ cm}^2$$

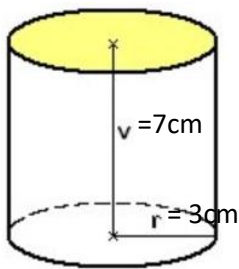
$\pi = \text{Ludolfovo číslo} = 3,14$

Pracovný list MAT 9. ročník

1. Na obrázku označ *podstavu, plášť, polomer a výšku valca*.

2. Vypočítaj objem a povrch valca na obrázku. Jeho výška je 7 cm a polomer podstavy je 3 cm.
Skús načrtnúť sieť tohto valca.

Objem valca:

$$V = \pi \cdot r^2 \cdot v$$

- údaje doplníme do vzorca

Povrch valca:

$$S = 2 \cdot \pi \cdot r^2 + 2 \cdot \pi \cdot r \cdot v$$

Sieť valca: Pomôž si náčrtom v poznámkach.